

SIU/584/08.01.01/2023

**200 § Siuntion kunnan lausunto HSL:n joukkoliikenteen
tarkastusmaksun korottamisesta (KH)**

Julkinen

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän hallitus on päättänyt 12.9.2023 esittää liikenne- ja viestintäministeriölle, että HSL:n joukkoliikenteen tarkastusmaksun suuruudeksi säädetään 100 euroa nykyisen 80 euron sijasta.

HSL on pyytänyt jäsenkuntia toimittamaan 31.10.2023 mennessä lausuntonsa koskien tarkastusmaksun korottamisesta.

Tekninen lautakunta on valmistellut ehdotuksen lausunnoksi.

Kunnanjohtajan ehdotus

Kunnanhallitus päättää, että Siuntion kunta lausuu asiasta seuraavaa:

Siuntion kunta puoltaa tarkastusmaksun korottamista. Tarkastusmaksu on pysynyt stabiilina HSL-alueella vuodesta 2007 lähtien ja yleisen kustannus- ja palkkatason kehityksen takia myös tarkastusmaksun korottaminen on perusteltua.

Edelleen kunnanhallitus päättää tarkistaa tämän pykälän kokouksessaan.

Päätös Ehdotuksen mukaan.
Tämä pykälä tarkastettiin kokouksessa.

Liitteet HSL Lausuntopyyntö jäsenkunnille tarkastusmaksun korottamisesta
HSL Pöytäkirjan ote

Päätöshistoria

Tekninen lautakunta 10.10.2023 § 104

Valmistelija

Liikenne- ja paikkatietoinsinööri Emil Vehanen
Vt. tekninen johtaja Kenneth Flythström
etunimi.sukunimi@siuntio.fi

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän hallitus on päättänyt 12.9.2023 esittää

liikenne- ja viestintäministeriölle, että HSL:n joukkoliikenteen tarkastusmaksun suuruudeksi säädetään 100 euroa nykyisen 80 euron sijasta.

HSL:n mukaan muusta kustannus- ja hintakehityksestä huomattavasti jälkeen jääneen tarkastusmaksun korottamisen 100 euroon voidaan arvioida vähentävän liputta matkustamista ja pienentävän merkittävästi liputtomuudesta johtuvaa lipputulojen menetystä. Liputtomuuden vuoksi HSL:lle aiheutuu vuosittain vähintään 15-25 miljoonan euron lipputulomenetykset.

Tarkastusmaksun suuruudesta säädetään tarkemmin liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella. Tästä syystä Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymän on tehtävä esitys joukkoliikenteen tarkastusmaksun korottamisesta liikenne- ja viestintäministeriölle. Asetusmuutoksen kannalta on tärkeää, että HSL:n jäsenkunnat kannattavat muutosta.

HSL on pyytänyt jäsenkuntia toimittamaan 31.10.2023 mennessä lausuntonsa koskien tarkastusmaksun korottamisesta.

Vt. teknisen johtajan ehdotus

Tekninen lautakunta ehdottaa kunnanhallitukselle, että Siuntion kunta lausuu asiasta seuraavaa:

Siuntion kunta puoltaa tarkastusmaksun korottamista. Tarkastusmaksu on pysynyt stabiilina HSL-alueella vuodesta 2007 lähtien ja yleisen kustannus- ja palkkatason kehityksen takia myös tarkastusmaksun korottaminen on perusteltua.

Tämä pykälä tarkastetaan kokouksessa

Päätös Ehdotuksen mukaan.

Tämä pykälä tarkastettiin kokouksessa.

Jakelu

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän hallitus

Liitteet HSL Lausuntopyyntö jäsenkunnille tarkastusmaksun korottamisesta
HSL Pöytäkirjan ote

Tiedoksianto sähköisesti
Päivämäärä: 31.10.2023
Vastaanottajat:

Muutoksenhaku

Kuntalain 136 §:n mukaan seuraavista päätöksistä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa; pykälät:

Hallintolain/muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla; pykälät:

Valituskieltojen perusteet:

Lausuntopyyntö

1 (2)

03.10.2023

108/02.02.00.00/2023

[Toiminta- ja
taloussuunnitelma
vuosille 2024-2026]

Helsingin kaupunki
Espoon kaupunki
Vantaan kaupunki
Kauniaisten kaupunki
Keravan kaupunki
Kirkkonummen kunta
Sipoon kunta
Siuntion kunta
Tuusulan kunta

Lausuntopyyntö jäsenkunnille tarkastusmaksun korottamisesta

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) hallitus päätti 12.9.2023 esittää uudelleen liikenne- ja viestintäministeriölle, että HSL:n joukkoliikenteen tarkastusmaksun suuruudeksi säädetään 100 euroa.

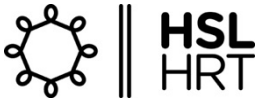
Joukkoliikenteen tarkastusmaksu on ollut HSL-alueella 80 euroa vuodesta 2007 lähtien. Tänä aikana yleinen kustannus- ja palkkataso on noussut merkittävästi, mikä on heikentänyt tarkastusmaksun ennaltaehkäisevää vaikutusta. Muissa Pohjoismaissa tarkastusmaksu on ollut jo pitkään yli 100 euroa. Liputtomuuden vuoksi HSL:lle aiheutuu vuosittain vähintään 15–25 miljoonan euron lipputulomenetykset. Eräissä arvioissa on päädytty jopa 40 miljoonan euron menetyksiin.

Tarkemmat perustelut tarkastusmaksun korottamiselle ilmenevät liitteenä olevasta päätöksestä HSLH 12.09.2023 § 81.

Asetusmuutoksen kannalta on tärkeää, että HSL:n jäsenkunnat kannattavat muutosta. HSL pyytää jäsenkuntia toimittamaan 31.10.2023 mennessä lausuntonsa koskien tarkastusmaksun korottamista. Jäsenkuntien lausunnot liitetään liikenne- ja viestintäministeriölle lähetettävään ehdotukseen tarkastusmaksun korottamisesta, joten lausunnosta tulee ilmetä, että lausunnonantajalla on tarvittava poliittinen mandaatti ja asia on käsitelty kunnassa sisäisesti.

Lausunnot pyydetään toimittamaan HSL:n kirjaamon sähköpostiin hsl@hsl.fi. Otsikossa pyydetään mainitsemaan asian diaarinumero 108/02.02.00.00/2023.

Mika Nykänen
Toimitusjohtaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä 3.10.2023. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa HSL:n kirjaamosta.

LIITE

Pöytäkirjan ote HSL:n hallituksen päätöksestä 12.09.2023 § 81

LISÄTIEDOT

Toimitusjohtaja Mika Nykänen, p. 040 825 7329

Johtaja Jussi Saarinen, p. 040 820 8194

Hallitus

§ 81

12.09.2023

11

108/02.02.00.00/2023 [Toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2024-2026]

Hallitus § 81

Pöytäkirja on julkaistu yleisessä tietoverkossa (www.hsl.fi) 13.9.2023.

Todistan pöytäkirjanotteen oikeaksi

Helsingissä 27.09.2023

Pirjo Sailavuo-Asikainen
Hallintoassistentti

Hallitus

§ 81

12.09.2023

Esitys tarkastusmaksun korottamisesta liikenne- ja viestintäministeriölle

108/02.02.00.00/2023 [Toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2024-2026]

Hallitus 12.09.2023 § 81

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Johtaja Jussi Saarinen, p. 040 820 8194

HSL valvoo maksaneisuutta julkisissa liikennevälineissä matkalippujen tarkastustoiminnan avulla, mutta näkee ehdottoman tärkeäksi, että työtä tuetaan ottamalla käyttöön myös muita liputta matkustamista vähentäviä keinoja.

Joukkoliikenteen tarkastusmaksu on ollut HSL-alueella 80 euron suuruinen vuodesta 2007 lähtien ja liputta matkustamista ennaltaehkäisevä vaikutus on tuona aikana heikentynyt merkittävästi. Korottamalla muusta kustannus- ja hintakehityksestä huomattavasti jälkeen jäänyttä tarkastusmaksua vaikutettaisiin ennen kaikkea liputta matkustamisen kannattavuuteen ja matkustajien motivaatioon matkustaa liputta. Tämä päämäärä on ollut tarkoituksena myös lainsäätäjällä vuonna 2005, jolloin tarkastusmaksun suurinta mahdollista määräytymiskerrointa päädyttiin korottamaan 40:een.

Muissa pohjoismaissa joukkoliikenteen tarkastusmaksu on ollut jo pitkään yli 100 euroa.

Liputta matkustamisesta useiden kymmenien miljoonien menetykset

Liputtomuuden vuoksi HSL:lle aiheutuu vuosittain vähintään 15–25 miljoonan euron lipputulomenetykset. Eräissä arvioissa on päädytty jopa 40 miljoonan euron menetyksiin. Joukkoliikenteen tarkastusmaksun korottaminen 100 euroon kannustaisi nykyistä tarkastusmaksua enemmän matkustajia ostamaan matkalipun aina joukkoliikenteellä matkustaessaan, mikä lisäisi HSL:n lipputulokertymää ja vähentäisi HSL:n matkalippujen hintojen korotuspaineita. Tarkoituksena joukkoliikenteen tarkastusmaksun korottamisessa on myös mahdollistaa lippujen hinnoittelu siten, että joukkoliikenteen käyttö lisääntyy ja on yhä useamman saavu-tettavissa niin taloudellisesti kuin maantieteellisesti.

Tarkastusmaksun suuruudella on vaikutus lipun ostoon

HSL tilasi Norstatilta syyskuussa 2022 paneelitutkimuksen, jossa selvitettiin tarkastusmaksun korotuksen 80 eurosta 110 euroon vaikutuksia lipunostokäyttäytymiseen. Korotuksen vaikutuksia kysyttiin vain niiltä vastaajilta, joilla ei ole aina matkalippua matkustaessaan. Tutkimuksen mukaan, jos matkalippua ei aina ole, yli 37 % matkustajista ostaisi matkalipun todennäköisemmin, jos tarkastusmaksua korotettaisiin 80 eurosta 110 euroon. Ikäryhmittäin vastaukset jakautuvat seuraavasti: 15–25-vuotiailla vaikutus oli 42 %, 26-50 -vuotiailla 30 % ja ikäryhmässä yli 50-vuotiaat vaikutus oli 40 %. Lisäksi 16 % näistä vastaajista vähentäisi ylipäänsä liputta matkustamista.

Tarkastusmaksun nostamisen vaikutuksia ihmisten käyttäytymiseen voidaan arvioida kokemuksilla rikesakkojen korotuksen vaikutuksista. Vuonna 2015 rikesakkojen

Hallitus

§ 81

12.09.2023

suuruudet pääasiassa kaksinkertaistettiin. Uudistuksen vaikutuksia tutkittaessa havaittiin muun muassa, että rikesakkojen korotus on vähentänyt ylinopeuksia selvästi (VN:n selvitys ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 20/2017, Aaltonen & Virtanen).

Tarkastusmaksun maksaminen joustavasti on mahdollista

Tarkastusmaksun maksuaikaa nostettiin 1.10.2022 alkaen seitsemästä vuorokaudesta 30 vuorokauteen. Tarkastusmaksuun on myös mahdollista hakea lisää maksuaikaa korotta ja kuluitta. Näin ollen on epätodennäköistä, että tarkastusmaksun korottaminen aiheuttaisi liputtomille matkustajille kohtuuttomia taloudellisia vaikeuksia tai lisäisi merkittävästi ulosottovelallisten määrää. Tätä oletusta tukevat myös kokemukset rikesakkojen korotuksen seurauksista (VN:n selvitys ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 20/2017, Aaltonen & Virtanen).

Korotuksen vaikutukset

Tarkastusmaksun korottamisen 100 euroon voidaan arvioida vähentävän liputta matkustamista ja pienentävän merkittävästi liputtomuudesta johtuvaa lipputulojen menetystä. Lisätessään lipputuloja se pienentää lippujen hinnan nostopainetta ja omalta osaltaan tukee edullisia lipunhintoja kaikille matkustajille ja hyvän palvelutason säilyttämistä. Tämä puolestaan kannustaa ja mahdollistaa joukkoliikenteen käyttö-miseen.

Korottamalla liputta matkustamisen seurauksia tuetaan myös lippunsa maksavien asiakkaiden oikeudenmukaisuuden kokemusta ja vahvistetaan sitä kautta heidän halukkuuttaan maksaa lippunsa myös jatkossa.

Sääntely

Joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annetun lain 5 §:n mukaan tarkastusmaksu on enintään 40 kertaa niin suuri kuin linja-autoliikenteen alin aikuisen kertamaksu kysymyksessä olevan julkisyhteisön alueella. Vuonna 2023 alin aikuisten kertalipun hinta HSL-alueen joukkoliikenteessä on 3,10 euroa. Tarkastusmaksun suuruudesta säädetään tarkemmin liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella. Tästä syystä Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän on tehtävä esitys joukkoliikenteen tarkastusmaksun korottamisesta liikenne- ja viestintäministeriölle. HSL on vuosittain esittänyt tarkastusmaksun korottamista ja HSL:n havaintojen mukaan erityisesti korona-aika ja avorahastuksen lisääntyminen joukkoliikenteessä ovat lisänneet liputta matkustamista.

Ehdotus

Hallitus päättää uudelleen esittää liikenne- ja viestintäministeriölle, että Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän toimivalta-alueellaan järjestämässä joukkoliikenteessä tarkastusmaksun suuruudeksi säädetään 100 euroa.

Käsittely

Käsittelyn aikana jäsen Maria Rajala teki esittelijän ehdotuksesta poikkeavan ehdotuksen, että asia palautetaan valmisteluun. Jäsen Heli Halava kannatti ehdotusta. Koska oli tehty esittelijän ehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus,

Hallitus

§ 81

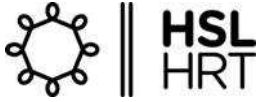
12.09.2023

suoritettiin äänestys. Ne, jotka kannattivat esittelijän ehdotusta, äänestivät JAA ja ne, jotka kannattivat Kauppilan tekemää hylkäysehdotusta, äänestivät EI. Suoritetussa äänestyksessä annettiin 9 JAA-ääntä (Asko-Seljavaara, Brax, Hämäläinen, Laiho, Liukkonen, Månsson, Rokkanen, Rydman ja Sauri) ja 5 EI ääntä (Halava, Kauppila, Kauppinen, Laisaari ja Rajala). Puheenjohtaja totesi esittelijän ehdotuksen voittaneen äänestyksen.

Jäsen Elina Kauppila teki esittelijän ehdotuksesta poikkeavan vastaehdotuksen, joka kuului seuraavasti: hallitus päättää, että tarkastusmaksu pidetään ennallaan 80 €:ssa ja korotusesitys hylätään. Jäsen Johanna Laisaari kannatti ehdotusta. Koska oli tehty esittelijän ehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus, suoritettiin äänestys. Ne, jotka kannattivat esittelijän ehdotusta, äänestivät JAA ja ne, jotka kannattivat Kauppilan tekemää hylkäysehdotusta, äänestivät EI. Suoritetussa äänestyksessä annettiin 9 JAA-ääntä (Asko-Seljavaara, Brax, Hämäläinen, Laiho, Liukkonen, Månsson, Rokkanen, Rydman ja Sauri) ja 2 EI ääntä (Kauppila ja Laisaari). Tyhjää äänesti 3 jäsentä (Halava, Kauppinen ja Rajala). Puheenjohtaja totesi esittelijän ehdotuksen voittaneen äänestyksen.

Päätös

Hallitus päätti hyväksyä esittelijän ehdotuksen ja uudelleen esittää liikenne- ja viestintäministeriölle, että Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän toimivalta-alueellaan järjestämässä joukkoliikenteessä tarkastusmaksun suuruudeksi säädetään 100 euroa.

Hallitus

§ 81

12.09.2023

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 81

Muutoksenhakukielto

Päätöksiin, jotka koskevat vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.